

OBSAH

PŘEDMLUVA	9
1 ÚVOD	11
HLEDÁNÍ PŘÍČIN PROBLÉMŮ	12
VÝVOJOVÉ ÚKOLY	14
STRUKTUROVANÉ HODNOCENÍ PROBLÉMU	16
CESTA VPŘED	16
LITERATURA	18
2 ZÁKLADNÍ MOŽNOSTI POMOCI	19
ÚVOD	19
LÉČBA ROZHOVOREM	19
TERAPIE HROU	22
KRÁTKÁ TERAPIE (ZAMĚŘENÁ NA ŘEŠENÍ)	24
SKUPINOVÁ TERAPIE	25
RODINNÁ TERAPIE	25
Účinnost rodinné terapie	27
KRÁTKÁ RODINNÁ TERAPIE ZAMĚŘENÁ NA ŘEŠENÍ	27
BEHAVIORÁLNÍ PŘÍSTUPY A TERAPIE	28
KOGNITIVNÍ TERAPIE	32
FARMAKOLOGICKÁ LÉČBA	33
TERAPIE PROSTŘEDÍM A INTENZIVNÍ ZPŮSOBY LÉČBY	33
Pobytová oddělení	33
Denní stacionář	34
Léčba pěstounskou péčí	35
Dobrovolnická centra	35
LITERATURA	36
3 ODMÍTÁNÍ ŠKOLY	40
ÚVOD	40
ZÁŠKOLÁCTVÍ, NEBO ODMÍTÁNÍ ŠKOLY?	40
PREVALENCE	41
TYPY DĚTÍ, KTERÉ ODMÍTAJÍ ŠKOLU	41
DIAGNOSTIKA	44
INTERVENČNÍ PŘÍSTUPY	46
Systematická desenzibilizace	47
Emotivní imaginace	47
Manipulace s následky a tvarování	47

Nápodoba	48
Nácvik sociálních dovedností	48
Kognitivní terapie	49
Rodinná terapie	49
Medikace	50
Kombinování přístupů – vytváření individuálních programů	50
Škola a její úloha při intervenci	51
Okamžitý, nebo postupný návrat do školy?	53
Která forma intervence je nejúčinnější?	54
ZAJIŠTĚNÍ PÉČE O DĚTI, KTERÉ ODMÍTÁJÍ ŠKOLU	55
Právní hlediska	55
Úloha podpůrných služeb	55
Alternativní řešení mimo školu	56
NÁSLEDKY V DOSPĚLOSTI	57
LITERATURA	57
4 PORUCHA POZORNOSTI A HYPERAKTIVITA	61
POUŽÍVANÉ TERMÍNY	61
DIAGNOSTIKA	62
NÁVRH KLASIFIKAČNÍ STRUKTURY	62
PREVALENCE	64
SOUVISLOST S PORUCHOU CHOVÁNÍ (JEDNÁNÍ)	65
INTERVENCE	66
DIETNÍ OPATŘENÍ	67
ORGANICKÉ PŘÍČINY	68
MEDIKACE	69
Stimulační látky	69
Antidepresiva	70
BEHAVIORÁLNÍ TECHNIKY	71
NÁSLEDKY V DOSPĚLOSTI	73
ZÁVĚR	74
LITERATURA	74
5 PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY	78
ÚVOD	78
JÍDLO U MALÝCH DĚTÍ	78
MENTÁLNÍ ANOREXIE	79
Příčiny mentální anorexie	82
Intervence	82
Následky v dospělosti	84
MENTÁLNÍ BULIMIE	85
Intervence	85
Následky v dospělosti	86

ZÁVĚR	87
LITERATURA	87
6 TRAUMATIZUJÍCÍ A STRESOVÉ SITUACE	90
ÚVOD	90
TYPICKÉ STRESUJÍCÍ SITUACE	91
Úmrtí blízké osoby	91
Reakce a intervence při úmrtí blízké osoby	92
Násilí v rodině	94
Sexuální zneužívání	96
Rozchod a rozvod rodičů	100
Tělesné onemocnění, postižení	103
Zotavení po traumatické události	105
LITERATURA	107
7 NEPOSLUŠNOST A OPOZIČNÍ CHOVÁNÍ U MALÝCH DĚTÍ	112
ÚVOD	112
VNITŘNÍ FAKTORY DÍTĚTE	114
RODIČOVSKÉ A RODINNÉ FAKTORY	115
ZPŮSOBY INTERVENCE	116
Skupinový trénink rodičů	116
Individuální rodičovský trénink	124
Individuální behaviorální program	124
Behaviorální trénink zahrnující rodinnou terapii	126
NÁSLEDKY	127
LITERATURA	127
8 VYRUŠOVÁNÍ VE ŠKOLE A VE TŘÍDĚ	129
ÚVOD	129
ÚROVNĚ ANALÝZY	130
Intervence na úrovni dítěte	131
Faktory, které snižují pravděpodobnost, že intervence bude účinná	139
Intervence na úrovni interakce učitel – žák	139
Intervence na úrovni celé školy	143
SOUHRN – Jaký druh intervenční strategie je vhodný?	145
LITERATURA	145
9 DROGOVÉ ZÁVISLOSTI	147
PŘÍČINY UŽÍVÁNÍ DROG	147
KDY JE UŽÍVÁNÍ DROG PROBLÉMEM?	148
NÁVYKOVÉ DROGY	150
Alkohol	150
Sedativa	152
Stimulační látky	154

Opiáty	157
Halucinogeny	158
Těžké látky	160
Konopí	162
Anabolické steroidy	163
OBECNÉ ZÁSADY A JEDNÁNÍ SE ZÁVISLÝM JEDINCEM	163
Léčebné programy	164
LITERATURA	165
10 DEPRESE U DĚTÍ	167
URČENÍ DIAGNÓZY	168
PREVALENCE/VÝSKYT	169
DEPRESIVNÍ PORUCHA A JEJÍ DOPAD	170
PŘÍČINY DEPRESE	170
KOMORBIDITA	172
INTERVENCE	172
Medikace	172
Psychologické přístupy	174
NÁSLEDKY V DOSPĚLOSTI	176
PREVENTIVNÍ STRATEGIE	177
ZÁVĚR	178
LITERATURA	178
11 DYSLEXIE	182
ÚVOD	182
JE MOŽNO ROZLIŠIT DĚTI, KTERÉ MAJÍ POTÍŽE S UČENÍM NA DYSLEKTIKY A OSTATNÍ?	183
Co dyslexii způsobuje?	185
Význam inteligence při diagnostikování dyslexie	188
DO JAKÉ MÍRY VEDE UČITELE DIAGNÓZA DYSLEXIE K VOLBĚ VHODNÉ FORMY INTERVENCE?	192
DO JAKÉ MÍRY BY MĚLA DIAGNÓZA DYSLEXIE VĚST K VYUŽITÍ PODPŮRNÝCH PROGRAMŮ ČI ZVLÁŠTNÍMU USPOŘÁDÁNÍ ZKOUŠEK?	193
NÁSLEDKY V DOSPĚLOSTI	197
ZÁVĚRY	197
Pomocné služby místních školských úřadů	198
LITERATURA	199
SLOVNÍČEK	203
REJSTŘÍK	205